

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

ЦЕНТР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами анкетування здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
які навчаються за освітньо-професійною програмою
«Біологія» спеціальності 091 Біологія

Одеса-2023

1. Загальна інформація про дослідження і респондентів

Метою анкетування було вивчення думки здобувачів вищої освіти щодо якості освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова. Таке опитування є формою участі здобувачів вищої освіти у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та одним із механізмів реалізації студентоцентрованого навчання. Опитування здобувачів вищої освіти є анонімним і проводилось онлайн.

Учасники анкетування – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Біологія». Опитування проводилось у другому семестрі 2022-23 навчального року за анкетами: «Якість освітньої програми», «Якість освіти», «Якість викладання». Бланк анкети «Якість освітньої програми» містить 9 запитань стосовно змісту освітньо-професійної програми. Бланк анкети «Якість освіти» містить 34 запитання, три з них – відкритих.

Аналіз відповідей респондентів здійснювався в цілому за освітньо-професійною програмою.

2. Результати опитування за анкетною «Якість освітньої програми»

В опитуванні взяли участь 25 здобувачів, що навчаються на ОПП «Біологія», з них 9 здобувачів першого року навчання, 9 здобувачів освіти другого року навчання і 7 здобувачів освіти третього року навчання.

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості змісту освітньо-професійної програми представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Оцінювання якості змісту ОПП «Біологія» здобувачами вищої освіти першого рівня ВО (у %)

		Так (%)			Ні (%)		
		1 курс	2 курс	3 курс	1 курс	2 курс	3 курс
1	Чи реалізовується за Вашою ОП вільний вибір дисциплін?	67	100	87	33	0	14
2	Чи достатній обсяг практичної підготовки, закладений в ОП Вашої спеціальності?	38	76,2	57	62	23,8	42
3	Чи порушується, на Вашу думку, логіка викладання дисциплін ОП вашої спеціальності?	37	23,8	25	63	76,2	75
4	Чи зустрічається дублювання змісту навчального матеріалу дисциплін ОП вашої спеціальності?	11	14,3	28	89	85,7	71
5	Чи співпали Ваші очікування щодо ОП Вашої спеціальності з її реальним змістом?	67	100	71	33	0	28

Аналізуючи відповіді здобувачів освіти на питання анкети щодо відповідності змісту освітньо-професійної програми їхнім очікуванням, слід зазначити, що 100% респондентів дали позитивну відповідь, що є підтвердженням високої якості змістової складової освітньо-професійної програми.

На запитання «Які саме очікування не здійснились?» здобувачі другого курсу вказали на 100% співпадіння очікувань щодо ОП з її реальним змістом, 33% здобувачів I курсу і 28 % здобувачів 3 курсу бажають кращого співпадіння.

Досліджуючи відповіді здобувачів на запитання анкети, можна зазначити, що 100 % опитаних здобувачів освіти 2 курсу відповіли, що в процесі реалізації освітньої програми здійснюється вільний вибір начальних дисциплін, але здобувачів I курсу, які це відзначили, було лише 67%, це пояснюється недостатньою обізнаністю здобувачів молодших курсів. Також 76,2% респондентів другого курсу і 57 % третього курсу вважають достатнім обсяг практичної підготовки. 70% - 90 % опитуваних вказали на відсутність дублювання змісту навчальних дисциплін, що підтверджує достатньо високій рівень якості змістового складника освітньої програми. Але все ж здобувачі відмітили, що дублюється зміст у таких навчальних дисциплінах як: «Зоологія безхребетних » та «Паразитологія». Але, до речі, Паразитологія є варіативна дисципліна, яку здобувачі можуть обирати за потреби. Здобувачі 3 курсу відмітили дублювання між дисциплінами «Неорганічна хімія», «Фізика» і «Фізична і колоїдна хімія», між дисциплінами «Мікробіологія» і «Молекулярна біологія».

Здобувачі вищої освіти запропонували доповнити освітню програму навчальними дисциплінами, які би збільшували обсяг практичної підготовки, наприклад «Лабораторні методи досліджень», «Біоінформатика», «Нейробіологія» і дисциплінами, які підтримують більш узьку спеціалізацію.

Були також внесені пропозиції вилучити з переліку ОП деякі дисципліни, такі як «Філософія» і, на жаль, вилучити «Математику» і «Генетику».

Здобувачі виразили бажання змінити робочу програму по дисципліні «Філософія» щоби студенти могли обговорювати гострі питання сучасності, біоетичні, екологічні питання, а не відповідати за шаблонами.

За результатами опитування сформовано такі пропозиції щодо поліпшення змістового складника освітньо-професійної програми:

1. Розглянути можливість посилення практичної підготовки з дисциплін професійного спрямування.
2. Розглянути можливість збільшення кількості годин практичних і лабораторних занять.
3. Розглянути можливість врахування пропозицій, висловлених здобувачами освіти.
4. Розглянути робочу програму дисципліни «Філософія» з ціллю осучаснення матеріалу, що розглядається.
5. Розглянути робочі програми за дисциплінами Фізика, Фізична та колоїдна хімія, Неорганічна хімія з ціллю уникнення дублювання.

3. Результати опитування за анкетною «Якість освіти»

В анкетуванні взяли участь 44 здобувача освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за ОПП «Біологія», з них 10 здобувачів першого року навчання, 12 здобувачів освіти другого року навчання, 9 здобувачів освіти третього року навчання і 13 здобувачів освіти четвертого року навчання. Запитання анкети «Якість освіти» розподіляються за такими блоками: участь здобувачів вищої освіти у забезпеченні

якості освітньої програми, якість оцінювання результатів навчання, якість викладання, організація та загальна підтримка освітньої програми.

Відповіді здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня на питання блоку «Участь у забезпеченні якості освітньої програми» засвідчили, що студенти поінформовані про можливості і шляхи впливу на забезпечення якості освітньо-професійної програми. Так, з твердженням «Здобувачі освіти мають можливість бути залученими до забезпечення якості освіти» цілком погодились від 70% до 92 % респондентів, частково погодились біля 20% опитаних.

Вважають, що мають можливість впливати на зміст (набір дисциплін) освітньої програми, за якою навчаються, 40 % опитаних студентів, 40% частково з цим погоджуються, 20% вважають, що не мають такої можливості.

Якщо на першому курсі тільки 30% здобувачів вважають, що вони можуть вільно обирати дисципліни, то вже на другому і четвертому курсах таких здобувачів побільшало до 75 %.

Такі результати свідчать про недостатній рівень залученості здобувачів вищої освіти до процесів забезпечення якості освіти та інформування їх щодо управлінських рішень, прийнятих за результатами опитувань.

Результати анкетування за блоком запитань «Якість оцінювання результатів навчання» засвідчили, що 40% респондентів вважають способи і методи оцінювання результатів навчання справедливими, 50% частково з цим згодні, 10 % не згодні.

Від 40% до 50 % опитаних здобувачів зазначили, що отримують детальний відгук (зворотній зв'язок) про свою роботу, 30 – 60 % частково з цим згодні, 5% не згодні.

20-30% респондентів цілком згодні, що отримують цей відгук швидко, 40-60% згодні частково, 10-15% не згодні.

40-60% здобувачів зазначили, що цей відгук допоміг їм з'ясувати ті речі, які вони не розуміли, 20-50 % частково згодні з цією думкою, 5 % не згодні.

З твердженням, що мають можливість оцінювати роботу викладачів, на першому курсі цілком згодні 40%, і не згодні – 30% опитаних, а вже на 4 курсі цілком згодні 54 % і не згодні – 15 %.

Такі результати свідчать про недостатній рівень залученості здобувачів вищої освіти до процесів забезпечення якості освіти та інформування їх щодо управлінських рішень, прийнятих за результатами опитувань.

Оцінювання блоку «Якість викладання» здійснюється з метою дослідження рівня якості викладання, видів інформаційних ресурсів, які супроводжують цей процес, а також дотримання принципів академічної доброчесності. Анкетування за даним блоком показало, що 60 - 75% здобувачів вважають, що викладачі висококваліфіковані, компетентні, добре організовані та підготовлені до занять, 25 % частково згодні з цим твердженням, і 5 % не згодні.

40-60% опитаних цілком згодні з думкою, що викладачі застосовують різноманітні викладацькі методики для забезпечення ефективності навчання, 20-40% – частково згодні, 15% не згодні.

Аналіз відповідей респондентів щодо можливості отримання консультацій викладача з навчальних питань, свідчить про тісну співпрацю викладачі в зі здобувачами вищої освіти. Так, 60% респондентів вказали, що мають змогу швидко контактувати з викладачами, коли виникає така необхідність, та отримують достатньо підтримки і корисних порад щодо свого навчання. Також від 40 до 60 % опитаних вважають, що викладачі якісно пояснюють ключові поняття теми.

Для 60 % здобувачів першого курсу часка часу, яка була відведена на самостійну роботу, було недостатньо і тільки для 20 % - достатньо. Але вже на старших курсах, після адаптації, 50,0% здобувачів зазначили, що частка навчального часу, відведена на самостійну роботу, була достатньою, 25,0% частково з цим згодні.

60% здобувачів освіти вказали, що методичне забезпечення самостійної роботи було достатнім.

Більш, ніж 60% респондентів погоджуються, що навчальні ресурси для вивчення матеріалу є достатніми і доступними.

Розклад занять вважають ефективним та зручним 30-40% респондентів, ще 40% частково з цим згодні, 30% – не згодні. Найбільша кількість незгодних з цим твердженням здобувачів на першому курсі. На відповіді респондентів у цьому питанні, безумовно, вплинули рішення університету, тому що тривалість другого семестру відповідно до наказу по ОНУ була скорочена у зв'язку з умовами воєнного стану і відсутності опалення корпусів, тому кількість пар було збільшено до 4-х кожен день, враховуючи також і суботу.

60% опитаних здобувачів цілком згодні з твердженням, що у випадку будь-яких змін у навчальному процесі чи викладанні ефективно використовується комунікація між студентами і представниками факультету, 35% частково з цим згодні, 5-10% не згодні.

Слід зазначити, що опитані здобувачі поінформовані щодо порядку перескладання і оскарження результатів заліків, іспитів (80-100 % здобувачів ознайомлені, 10 % – частково ознайомлені, 5 % не ознайомлені); процедури реагування університету на порушення академічної доброчесності (60-70% здобувачів ознайомлені, 25% – частково ознайомлені, 5% – не ознайомлені); роботи психологічної служби університету (30-40% здобувачів ознайомлені, 33,3% – частково ознайомлені, 30 % – не ознайомлені); процедури врегулювання конфліктних ситуацій в університеті (70 % здобувачів ознайомлені, 25,0% – частково ознайомлені, 5% – не ознайомлені).

Приклади відповідей студентів на запитання «Що Вам подобається в університеті?»:

- наявність атмосфери студентського колективу;
- якість викладання та кваліфікованість викладачів;
- комфортне спілкування студентів і отримання підтримки зі сторони працівників університету;
- надання важливих джерел інформації;
- викладачі готові до комунікації зі студентами, піти на зустріч і пояснювати матеріал, викладачі виконують свою роботу з ентузіазмом;
- викладачі дбайливо ставляться до своїх предметів та їх викладання, розуміються у цьому і роблять все, щоб донести свої знання до студентів;
- орієнтованість викладачів на набуття студентами всіх необхідних навичок, достатня кількість практичних занять;
- сучасний підхід, прагнення викладачів допомагати студентам, йти на зустріч, прислухатися до нашої думки.

До слабких сторін :

- скорочений термін навчання другого семестру, без урізання матеріалу та дисциплін (зрозуміло через які причини) що дуже погано вплинуло на засвоєння матеріалу, моральний і фізичний стан студентів.
- На деякі дисципліни, Анатомія людини, вища математика – виділяти більше часу;

- погане фінансування наукових проектів, загальна репресивність на фоні повномасштабного вторгнення російською федерацією;
- відсутність фінансування наукової роботи, реактивів, обладнання;
- забагато теоретичної інформації, яка не підтримується практикою.

У підсумках можна відмітити, що до основних недоліків здобувачі вищої освіти віднесли недостатнє матеріально-технічне оснащення, нестачу часу для підготовки при скороченні термінів другого семестру.

Рекомендації за результатами анкетування

1. Посилити роботу щодо залучення здобувачів вищої освіти до процесів забезпечення якості освіти та інформування їх стосовно змін, що вносяться до ОП на основі результатів анкетування.
2. Сприяти інформуванню здобувачів вищої освіти стосовно змін, що вносяться до ОП на основі результатів анкетування.
3. Розглянути можливість посилення практичної підготовки.
4. Вивчити стан методичного забезпечення навчальних дисциплін.

Результати опитування за анкетною «Якість викладання» доведені до відома декану факультету, а також до кожного викладача.

За результатами анкетування сформовано такі рекомендації: на засіданнях кафедр звернути увагу викладачів на обов'язкове повідомлення на початку вивчення навчальної дисципліни системи та критеріїв оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, загальних «правил гри», їхнього обов'язкового дотримання упродовж вивчення навчальної дисципліни; у робочих програмах навчальних дисциплін висвітляти критерії оцінювання результатів навчання. звернути увагу викладачів на неприпустимість зневажливого ставлення до студентів; звернути увагу викладачів, що іноді має місце таке порушення академічної доброчесності з боку студентів, як списування.

Результати опитування здобувачів вищої освіти щодо якості реалізації освітньо-професійної програми доведені до відома декана біологічного факультету, гаранта освітньо-професійної програми «Біологія» спеціальності 091 Біологія для обговорення на засіданнях вченої ради факультету, кафедр, робочої групи з метою подальшого удосконалення та підвищення якості реалізації освітньої програми.